

Raisův zločin není jen zapomenuté téma

Jiří P. Kříž

Série televizních dokumentů o zanikajícím lidovém umění na kopaničářském, hornáckém a dolňáckém Slovácku provokuje Břetislava Rychlíka znovu a znovu k ohlasům i v jeho divadelních pracích. Naposledy v Kalibově zločinu Východočeského divadla v Pardubicích.

Jak nevzpomenout jeho Gazdinu robu v Brně, Rok na vsi v Trnavě, Českých Budějovicích! Východní Morava se vešla

Pavlicova hudba je silnou složkou Rychlíkovy inscenace

v kostýmech a maskách Evy Jiříkovské i do Rychlíkova Konce masopustu v Pardubicích podle proslulého dramatu Josefa Topola.

Kudy do dluhů

V Kalibově zločinu na ni navázala Markéta Sládečková, zejména maskami tíživých nočních mūr nešťastného hrdiny příběhu. A také Hradišťan Jura Pavlica.

Jeho hudba je silnou složkou Rychlíkovy inscenace. Pavlica dostal velký prostor a pardubický soubor, vycepaný kvalitními muzikály, zvládl skoro na výbornou jedinečné harmonie vícehlasého partu mollových melodií, které jsou mým prv-

Foto PRAVO – Jiří P. Kříž

Nevěstu Karlu Boučkovou sedláka Vojtěcha Kaliby hraje Jana Ondrušková.

ním zápisem na hudbu roku 2018.

Kalibův zločin převedl do dramatického tvaru již současník Karla Václava Raise, herec Bedřich Vrbský. Rychlíkovo du-

chovní sblížení literární předlohy s Moravou tématu prospělo. Stalo se univerzálnějším, a dokonce velice aktuálním. Už první scénu, obřad očištění zesnulé matky – potomci jí takřka bib-

licky myjí nohy – provokativně narušují dědicové rozpravou o dělení majetku. A lidská hamiznost a nepoctivost se od té chvíle nezastaví.

Do Kalibovic hospodářství za

jakž takž výhodným sňatkem se stárnoucím mláďencem, dřičem a dobrákem Vojtěchem, vtrhnou matka Boučková s dcerou Karlou. Líné fileny si nejenom začnou hrát na paničky. Jakýkoli

odpor a nlad se sousedy začnou řešit na soudech. To nebyla ani za Rakousko-Uherska záležitost nijak levná. Majetek se proto začne rozplývat a překloupí se k zadlužení. Pak se Karle z vojny vrátí její první mláďenec a na neštěstí je zaděláno...

Zločin táhne

V naší přehlíživosti literárního odkazu vrcholného období národního obrození – Kalibův zločin vyšel v roce 1892 – nám občas unikají hodnoty, kterých si našťestí umějí povšimnou divadelníci: Srba, Stránský, Pitínský, Gombár, Rychlík i další. Na jevišti se pak znovu objevují nejenom díla Mrštíků nebo Preissových, ale třeba Raise, Světlé, Novákové.

Pardubický soubor má herce, kteří takový úkol umějí naplnit vrchovatě: Milan Němec zvládl těžkopádného Vojtěcha, Martin Mejzlík jeho sedřeného otce Kalibu, Petr Dohnal vejměnkáře Kukelku, Romana Chvalová chalupnici Boučkovou, Jana Ondrušková její dceru Karlu, Ladislav Špiner Vojtěchova švagra Smrže...

Věřte nevěřte. Na Rychlíkův Zločin se sjíždějí lidé i hodně zdaleka. I s Ženevankou Evou Lustigovou jsme se na repríze potkali. Ani ona neodjížděla zklamaná.

Hodnocení

80 %